

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

Egy évre . . . 10 K. — f.
 Hat óra . . . 5 K. — f.
 Három óra . . . 2 K. 50 f.
 Egyes számok ára 20 fillér

BARS

HIRDETESEK

□ centiméterenként - 4 fillér
 Nyititéri közlemények garmond
 soronként 30 fillér.

Gyakori hirdetések és a feltűnő
 összeköttetésben levő hird. irodák
 arrendményben részesülnek.

KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

A kéziratok a szerkesztőséghez küldendők.

Kéziratok vissza nem adtnak.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KERSEK JÁNOS.

Megjelen vasárnap reggel.

FELÉLŐS SZERKESZTŐ: DR. NOVOTNY ERNŐ.

FŐMUNKATÁRS: JAROSS FERENC.

A hirdetések, előfizetések s a reklámolókat a
 kiadóhivatalba kérjük utasítani.

A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA r. t.

A közfürdőről.

Egy időben, mikor a villamos világitást Léva városába bevezették, azon igen életrevaló eszme került felszínre, hogy ezzel kapcsolatban esetleg a volt vörös ökör vendéglő telkén meg lehetne csinálni a városi fürdőt, amelyre a közönségnek oly nagy szüksége van.

Léva városának a lakossága immár eléri a tizezret és sem téli, sem nyári fürdője nincs. Tart ugyan az izr. hitközség egy kis kádfürdőt, de ez az összes téli fürdők, amely azonban magának a hitközségnek sem elegendő. Nyáron pedig a közönség túlnyomó része a szabadban kénytelen fürdeni, mert a volt uradalmi uszoda nem elégithette ki a közönség igényeit.

A fürdőügy nálunk ma is afféle gazdátlan, rendezetlen valami, amihez hozzányulni senki sem akar. Nálunk a közönség rendelkezésére nem áll sem nyári, sem téli fürdő. Pedig a fürdés nem fénytűzés, hanem olyan életszükséglet, mint akár az evés és ivás. A ragályozó betegségek elterjedésének legjobb ellenszere a köztisztaság, amelyet fenntartani közfürdő létesítése nélkül nem is lehet.

Anyagi viszonyai nem mindenkinek engedik meg, hogy a fővárost vagy a szomszédos fürdővel bíró városokat keresse fel fürdés végett. Elérkezett az ideje annak, hogy sok minden dolgunk között is végre komolyan napirendre tűzzük a közfürdő ügyét. A közegészség ügye megköveteli, hogy végre a város elöljárósága is kötelességének ismerje felkarolni a közfürdő ügyét. Akiknek kötelessége a nép egészségügyét gondozni, a betegségeket megelőzni, a ragályozás továbbterjedésének gátat vetni, azok haladéktalanul gondoskodjanak olyan tervzetről, amelynek alapján úgy téli, mint nyári fürdőhöz Léva város közönsége ocsón hozzájut.

Hogy a villamosteletet átvette a város, most talán ismét lehetne arról beszélni: vajjon nem lehetne-e ezzel kapcsolatban megcsinálni a gőzfürdőt, esetleg részvénytársasági alapon. A villamos telep szomszédságában levő szép nagy telek ma is a város tulajdonát képezi; ennek területe erre a célra teljesen elegendő lenne. A szakértő megállapítaná, hogy a villamos üzemhez használt gőzgépek egyszersmind nem használhatók-e fel a fürdő céljaira?

Annyi bizonyos, hogy ez a közfürdő legnehezebb oldala, mely bizo-

nyára áldozatot is fog igényelni, de azt hisszük, hogy a fürdősi díjak teljesen fedezni fogják a kiadásokat, mivel a kezelés nem fog ütközni nagy nehézségbe s a villamos telep kezelői egyúttal a fürdő kezelését is elvégezhetik. Eddig legalább azon városokban, melyek gőzfürdőt építettek, sehol sem fizettek rá a fürdőre, mert a közönség annyira hozzászokik ennek a használatához, hogy azt többé egyetlen család sem tudja nélkülözni. Egy kis próbaszámítás beigazolhatja szavaink igazságát.

Még könnyebb városunkban a nyári fürdő megoldása, mert ez alig igényel befektetést. A Perc patak erre önként kínálkozik s igen könnyű bárhol fürdőt csinálni, csak a partján alkalmas helyet kell körülkeríteni és a ruhára helyet csinálni. Nyáron ilyen fürdők is elegendők. De ezeknek aztán legalább a köznép részére — teljesen ingyeneseknek kell lenni, hogy a fürdőhöz mindenki akadály nélkül hozzájuthasson.

Ma a volt uradalmi fürdőt ismét használható állapotba helyezik; de ezáltal nem igen lesz segítve a közszükségleten, mert a nagyközönség, az alsóbb néposztály azt igénybe nem veheti. A szabadban való fürdés pedig csak úgy engedhető meg korlátlanul, ha az nem történik a közérköles rováására és az életveszély nélkül lesz. Bárhol s bármikor fürdeni minden feltétel nélkül meg nem engedhető, de igenis lehetővé kell tenni, hogy a közönség részére fürdésre mindenkor alkalmas hely álljon rendelkezésre.

Ez volna tehát a nyári fürdő. Azonban az egészség gondozása nem csak nyári feladat. Az, aki csak nyáron át gondoskodik testének rendszeres tisztántartásáról, aki csak nyáron át fürdik, az az év $\frac{3}{4}$ részében gyűjti a testére rakadó tisztátalanságokat, amelyekben bőven tenyésznek a szervezete ellen törő mikroorganizmusok milliói. Fürdőt kell nyitni a népnek, amelyet pár fillérnyi árért bármikor és bárki igénybe vehet.

Németországban nincs város ilyen népfürdő nélkül, de még valamire való község sem. Németország az ő hatalmas egészségügyi szervezetével, amelyben előkelő szerepe van a népfürdő-intézménynek, el is érte azt, hogy a tüdővész halálozások száma rohamosan csökkent.

E példa elég meggyőző arra, hogy okuljunk belőle.

Szomorú közegészségügyi viszonyainknak égető szüksége van megértő

harcosokra. Fel kell ragadni a kiadott jelszót, s most már mindnyájunk érdekében közegészség és köztisztaság szempontjából is arra kell törekednünk, hogy végre-valahára Léván is legyen megfelelő fürdő.

Szabolcska Mihály.

Irta: Szentiványi Ödön.

Folytatás.

Szabolcska írói kepe tiszta színekből tevődik össze; abban a hangban, mely daliból felénk cseng, hiányzik a nagy-akarásnak, a beteges vágyaknak hangneme; nála az alaptónust a természetes, tiszta, erős érzések adják meg.

Az a táj volt szülőhazája, hol a Tisza hulláma kanyarog, hol az alföld síkja nyúlik a végtelenbe, hol az akáca bontja ki fehér virágát. Ennek a milliőnek képet vitte magával az életbe emlékü. Utóbb is, Kecskeméten, ez a hangulat veszi körül; Debrecenben a Hortobágy ugyanígy hangja. Ezen emlékeket, ráhatásokat formálják ki versei. Az alföldi sírból, az alföld folyójából, az a föld viragából alakult ki az a tájkép, mely verseiben virágos, színes keretet kap. Szeretettel énekl, hogy pusztán született, itt serdült ifjává, a delháb vízében fürdött és az a föld minden szépségét lelkébe szedte. Szülőföldjénél nincs szebb a világon; maga az ég is, mely éjszaka, a vidékre borul, ennek a kedves és regényes tájnak tükré; az égi tejút a Tisza visszatükrözése, a sok csillag meg a pásztortüzek fénye. Az Alföld síkjáról örökölte lelkének egyenességet. Utóbb is, mikor a nagy város köűjait rója, lelke hazajár a pusztára. Ennek képe soha nem hagyta el: a magas hegyek között is az Alföldet látja. Ugyanígy énekel a Hortobágyról. Síkja selemkendő, melyet szelén a Tisza partja csipkéz; dísznek meg vadvirágot és habos délibábot himezett bele az Isten. A Tisza partja látta első szerelmét; a fűzes árnyában tépte a vadvirágot, itt szötte első édes álmát, itt is szeretne meghalni. — Ennek a vidéknek fióráját díszíti az akác; hús lombja, fehér virága mindenhol vele volt. Kicsiny korában, első szerelménél: folyton hű kísérője ez a fehér lombú fa. Kis udvaruk akáccal volt beszegve; az akác hullatta fehér szirmát bölesőjére; ennek illatában született az első csók, melyet egy kis lánynak adott; sírjára is az akác terítse ki fehér lombját szemfedőnek. Az akác virága egész életében illatozik; s mikor a város utcáin szétárad az akáca illata, ez a hangulat visszaviszi gyermekkorába, kicsiny falujába; ilyenkor elől a kötőmeg lármája, a város faluvá szepül. Ennek a virágos illúzióknak köszönjük egyik legszebb dalát: „Tele van a város akácfavirággal.”

Ez a szeretet, mely a magyar faluhoz, magyar tájhoz, folyóhoz, virághoz köti,

megnyilvánul egyéb helyütt is; szereti a falu népét is. Nemcsak a falu táját, de embervilágát is rajzolja. Elmondja híreit a faluból, hogyan folyik az élet sora az apró házakban. Ez a kis világ is ép oly mozgalmas, mint a nagy városok lüktető élete. Megvannak benne az apró szenzációk, a napi semmiségek, de mellettük a komoly, nagy tragédiák is. Szabo-cska inkább a sötét történeteket látja meg; ezek a kis históriák majd a szomorú véletlenről szólnak, majd a bukott leány sorsát, a parasztleány hű szerelmét, a csalódott legény bosszúját mondják el. Ezek a szomorú kis paraszthistóriák nála művészi darabokká kerekednek ki. Ime: a kis Demeter Rózsai éneke. Orvosságot vitt beteg anyjának a szomszéd városból. Ahogy hazatért tipegett, az útban hózivatar lepte meg és odafagyott. „Keze még össze volt kulcsolva, hogy az orvosságot fogta.“ A kis Rózsai koporsójánál meginog lelkében a hit; szembekerül benne a pap és az ember: Hol itt az Isten jósága és bölcsessége? — Az anyai szeretetről mesél a kis Balog Andris története is. Elhalt édesanyja, de sírján nem hajtott virág; ekkor Balog Andris almáját lopott és kiültette dísznek a sírdombra. Andrist a lopás ségnyében juttatta: rajta-fogták. „De odafűt a könyvibe, a jó Isten ezt írta be: Jól van Andris, nem bánom.“

Más zsánerűek azok a mesék, melyek a falu leányairól szólnak. Elsiratja Balla Maris sorsát, ki virágáros leány volt; tizenhét éves korára már selyemruhában pompázott. „Az anyjának más vett koporsót s ő egyre úgy járt, mint a páva. Úgy is fogták ki a Tiszából divatos szép selyemruhába.“ — Szomorú végű Gel Magda históriája is, kit a pillanat vette vitt a halálba. — A leányhűtlenségét példázza Fehér Zsófi; megölte csalódott kedvese. Fel is írták szépen a Zsófi fejéhez: „Legyen hű minden lány a szeretőjéhez.“ — A csapodárúsággal szemben megénekli a hű szerelem szépségét

is; ezekben a versekben a falu egyszerű lányai erős hősköke magasztosulnak. Ezt az erős, halálös szeretetet magasztalja a paládi ispán leányában. A leány kitarított régi szerelménél és szívére hallgatott utolsó pillanatáig; az új kérő elöl a folyóba ölte magát. Halálát két falu siratta, koporsója fellett pedig kihajtott a nóta virága. — A mostohaleány régi sora újul meg Székely Annánál; máshoz kényszerítették és bánatában szive hasadt meg. „Hogy eltemették Székely Annát, azt mondta a mostohája: Az Isten rendelése ellen, az ember nem tehet, hiába. Ez a legjobb neki.“ — Gyönyörű emléket állított a költő Tóth Eszternek, ennek az erőselekkü parasztleánynak, ki szomorú szerelmében a halált választotta; lakodalmanak előestéjén menyasszonyi ruhában, koszorús fűvel díszítette magát; kebelén egy réges-régi, elszáradt rózsát találtak. Maga a kis történet „Dal Tóth Eszter haláláról“ újabb verseink legpoetikusabb darabja.

A költő emléke gyakran visszajár gyermekkorába, a szülei hajlékhoz. Felkeresi a kis házat, a legszebbet a világon, mely a faluvégi pázsiton mosolyog. Két fényes ablakával az útát méri, mintha arra a gyermekre várna, ki ezek évvel előbb vándorútra kelt. Itt édeglél édesanyja, ez a jó öregasszony, ki őt szeretettel istápolta. Ennek a jó anyának jó szívéből soha meg nem feledkezett. Erről mondja el gyermekkorának poetikus meséjét; édesapja mint gyermeket megdorgálta, ha a szegényeken valamivel segített; anyja vigasztalásul a síró gyermeket megdicsérte és „biztatón, titokban, minden kis könnyét százszor lecsofolta.“ A férfiú lelkében is él ez a meleg szeretet; ha utóbb a világban romlott emberrel akad össze, megsiratja; mert bizonyára „nem volt édesanyja.“ A nemes indulat pedig az anyai csókból fakad. Életének örömét hazavitte anyjához, de bánatát mindig magában siratta. Halálát három szép versével zokogta el.

Ezt a bensőséget, mellyel anyjához ragaszkodott, belevitte a maga családi fészkébe is. Megénekli a családi estéket, feleségét és ennek a kis világnak örömeit, bohóságait: elbucuszik Laici fiától, kit már az élet kiszakított körükből: iskolába jár. Elbeszéli a kék szallagos új ruha históriáját, kis lányának csókját, ki beteg apját így gyógyíttatja. — Ezek a családi versek leginkább megfogják az olvasó, hallgató lelkét. Érzésük, hangulatuk, vonatkozásaik mindnyájunk lelkével közösek. S ahogy így az est hangulatában olvasgatjuk, forgatjuk e képeket, a mi bensőnkben is ilyen impressziókat váltanak ki; a mi lelkünk is hazajár. Megújul a családi hajlék képe, mi is ezt a szerető öregasszonyt: édesanyánkat látjuk; megcsendül bennünk imádságos szava, mellyel álomra fektetett. Idehallik tán a harang szava is, a csöndes kisvárosi esték, ábrándra hangoló zenéje. Így kapcsolnak be e mesék a multba; így hozzák ide mellénk a régi családi képeket; így csendítik meg a régi nóták akkordjait.

Ezen csoportok adják meg a főbb verstípusokat, melyek Szabolcska könyveiben feltalálhatók. A magyar falu emléke, a magyar táj csodálása, a szülők szeretete, a családi érzés melege: ez az az érzelmezcsoport, melyből kisarjadt ez a poézis. Hasonló színezetű érzései a hazaszeretet és mély hit, melyeket szintén sok szép versében tolmácsol. Az effajta költemények ismertetése kiesett e dolgozat keretéből; itt csak röviden jeleztük őket.*

Az újabb irány nem igen kedvezett ennek a motivum-készletnek, melyet Szabolcska verseiből összeállítottunk. Szabolcska a faluról mesélt, az új emberek pedig a városról énekelnek. Szabolcska a magyar

* Egyébként ezeket a csoportokat, meg általában: Szabolcska Mihály költői munkásságát részletesen méltatja majd egy terjedelmesebb dolgozatunk. Ez a fentebbi ismertetésünk csak nagyjából jelöli a kiemelkedő vonásokat.

T A R C A.

Kardos menyecske.

Írta: Végő István.

— Jucikám! Hipp-hopp! Itt vagyok! Ragyogok! Mint a fekete szurok. Eszen kedélyes bejelentéssel lépte át félrekapott kalappal a lilium-utcai lakásának küszöbét Nemes Mokra Mihály csizmadia-mester, ezeltött mintegy száz esztendővel.

— Azt látom, hogy ragyog édes uram. Azt is látom, hogy alaposan be van szurokolva. De hát már megint mi dolog esett magával? Laba szárába szállott alá az, aminek a fejében volna a helye s viszont a koponyájába kéredzkedett, aminek ott semmi helye? Hogy a sustorgós istennyi-lia . . . — s a pillanatban valakinek egyszerű a csipőire pattant mind a két keze. — De nem mondom tovább. Hiszen az örhegyi gyűlés nem oka semminek. Ámbátor csak a „céh“-be kéredzkedett. Annak is más az oka, hogy a bukói fejét nem bírják a lábai, pedig ketten vannak t. i. a lábai. Igaz, már tíz óra régen elmúlt, a vacsora időt is elcélhelte. Csak a fekete levesre ért haza idejében.

— Arra mizdig jókor érek haza, Jucikám.

— Az ám! No bizony? Hogy a haragos menykő . . . de hát mióta lett maga inzzel-lér? Há? Mi az Isten csodájának méri a

szoba hosszát keresztbe? Bizony még fel-dönti azt a csirizes tálat!

— Tudod mit, galambom, Jucikám? Csinálj hamarosan egy kis krampampulit. Mindjárt rendben lesz a szoba is, meg én is, beszüntetem az inzzelérkedést. — Meg-lásd, milyen pompás lesz!

— Talán egy kis hideg vizet inkább. Nem? Az keil magának, nem krampampuli. Majd bizony. Az is sok, amit bevett a „céh“-be. Még itthon is? Majd ha fagy!

— Hiszen nem iszom. Dehogyan iszom. Eszem azt a fekete levest, amit a te aranyos kis száad — jó hogy nem a kezud — készít számomra, valahányszor a „céhből“ jövök háza. — Pedig úgy megülném azt a háromlábú széket egy kis krampampuli mellett, mint valami kuruc generális a lovát.

— Meg ám úgy, mint az a podágrás labanc, aki magával jár az örhegyi céhbe prókátorkodni.

— Ne haragudj, édes Jucikám! A közügy a fő. A közügy az első. Mi lenne a nemes város, a nemes csizmadia-céh ügyeivel, ha én nem járnék a céhbe. Hiszen mindig ott van a városbíró is. Odajárnak a szenátorok is. Látod, Jucikám, a városi urakkal van dolgom. Ki tudja? Hátha még szenátor is leszek! Ne haragudj hát édes leendő szenátorné asszonyom!

— No, már látom, hogy az ezze való-ságos repülő masins. Hanem hát nem az a kérdés most, hanem ez: Hol volt dél óta?

Miféle céhbe keveredett már megint? Mit ittak volt? Mennyit ittak? Mi a tatárnak álltak meg a bati-utcai görögnél? Miért tértek be az Oroszlánba, mikor ott csak kovácsok meg lakatosok tanyáznak? Mit keres egy nemes, remekelt csizmadia-mester a szurtos kovácsok között?

— Hol az a hideg víz, Jucikám? Kóstold csak meg, vedd a nyelvedre, nem nagyon hideg? Neked sem fog ám ártani. En bizonyosan tudom, hogy jó lesz. Vagy tudod mit? Küldd be a Miska inastól. Aztán, majd ha elaludtam, megfellelek valamennyi kérdésedre.

— Én pedig, holnap lesz a napja, elmegyek a városházára, panaszos pénzt viszek az örhegyi céh ellen, de maga is benne lesz ám, hallja-e? . . .

Folyt pedig ez a diéta, az az hogy fekete leves nemes Mokra Mihály csizmadia-mester és élete párja nemes Korkás Judit asszony között egy felvidéki város Lilium-utcajában.

Gyönyörű menyecske volt Judit asszony. Vérpiros ajkai, villogó fekete szemei, ringó, darázskarcu dereka, mosolygós, pörlekedő kis szája, még az öreg podágrás városbírónak is meglekelték a szívét, aki annak idején végigharcolt egy kuruc hadjáratot, de jó erkölcssei még mindig megvannak.

És másnap csakugyan megjelent Jucit asszony a nemes város bírása előtt, aki e szokásos mindennapi kérdéssel fogadta:

síknak, a Tiszának, az akácoknak testvérje, az újabb iskola pedig a természetet árasztásra fogta. Szabolcska ragaszkodik a hazai földhöz, melyhez múltunk, reményeink fűztek, az új költők pedig a világhazáról énekelnek. Szabolcska érzései egyszerűek, nyugalmasak, az új poétáké komplikáltak, szenvedélyesek. Szabolcska a tiszta, leányos szerelemről nótázott, az új idők meg szilaj, ösztönös testi indulatokat hoztak föl. Így helyesödik szembe az új nemzedék a régi emberrel; de ez a szembekertülés mit sem árt a régi ember poézisének, Szabolcskát ma is úgy olvassák, dalolják, mint annakelőtte, az újak forradalma előtt. A költészetben csak úgy, mint a természetben, vannak nagy örökös szépségek. Így a természet dicsőítése, az anyai szeretet éneke a faji összetartozás szava: mindoly hangok, melyek szívünkhez mindig megtalálták az utat. Ez a harmónia csendül meg Szabolcska verseiben is és ez adja meg mindenkorai hatásukat.

Végo.

A Fmke és a szinpad.

Az esztözök közül, mellyel a magyar kultúrát terjeszteni, idegen anyanyelvű nemzetiségeink számára hozzáférhetővé lehet tenni, egyike a legalkalmasabbaknak a szinpad. Mig egyrészt a látványosság vonza a nyelvet nem bírót is, addig a nyelvben mar jártasskra nézve élvezetet nyújt, a szerepiókra nézve pedig eseményt jelent. Helyesen ismerte fel a szinpadnak a magyarosítás érdekében felhasználható jelentőségét a Fmke levai választmányja, mikor Garamujfalu részére egy szinpadot ajándékozott, hogy azon a falu apraja-nagyja magyar nyelvű színelőadások rendezésével a magyarosodás ügyét előmozdítsa.

Mindazok, kik f. hó 19-én Garamujfaluban végignézték az iskolás gyermekek által előadott két kis színelőadást, felemelő érzéssel hagyhatták el a színhézza alakított iskolatermet. Falu, hol egy emberöltő előtt még haláltörténet meg magyar szó, s ahol ma kis öklömyi gyermekek még sejtítve, de már magyarul játszanak szindarabot! Falu,

melyben nincs 40 éven aluli ember, ki ne tudna magyarul! De nem is ez a legfontosabb, hanem az, hogy a gyermekek lelki-letéhez hozzáférközzék a magyar szellem, a magyar nyelv második anyanyelvükké váljék, mely többé nem egy nehéz studium rájuk nézve, hanem érték és élvezeti eszköz, mely megkönnyíti boldogulásukat s magasabbrendű teszi egész életüket. Az a gyermek, ki s porban már magyar nyelven játszik, többé nem veszhet el a magyarság számára, annak a lelkiéletéhez többé nem férközhetik be semmi ami ellentétben állhatna az ő magyar állampolgári mivoltával.

A magyar nemzeti közmunkák közül nincs, mely annyi odaadást, bölcseséget, tapintatot, kitartást, lelkesedést, emberszeretetet kívánna, mint a nemzetiségi vidékeken működő népnevelők munkája. A garamujfalusi színelőadás körül egy kis tanítónő előtt kell megállanunk. Egy kis leány, Nagy Ilonkának hívják, akinek tavaly a kezébe adták a diplomáját, s aztán onnan a tiszaháti szülőfajából elküldték ide kis meztelábas tót gyermekeket magyarul tanítani. Odaállították felszáz tót anyanyelvű gyerek elé a katedrásra, s nem kisebb feladatot bízta rá, minthogy ebből a felszáz tót gyerekből ugyanannyi magyar embert faragjon. Valami szent meghatottság homályosítja el az ember szemét, ha látja, mint játssza el a Hőfőherkét a legtisztább magyar nyelven ötven kis gyermek, akiknek legfeljebb a franciás akcentusukból látszik, hogy a magyar nyelvet nem az anyatejjel szüzták, hanem egy törekeny kis erőlelkű lány gyurta át őket lankadatan munkával. Ha Magyarország nem merül el a népek tengerében, akkor az elsősorban a Nagy Ilonkák érdeme lesz, akiknek munkáját eléggé értékelni nem, sőt megköszönni sem lehet.

Egy összeforrott, a magyar ügy szeretetében, s munkálásában eggyé vált népnevelő társaságot látunk Garamujfaluban, élen a nagyérdemű ösz esperessel, Báthy Gyulával, ki egy emberöltőt dolgozott már át nemzetmentő munkájában, s aki büszkeséggel tekinthetne az őt imádó falujára, hogyha az ő végtelen szerényiséggel a büszkeség összeferne. Az ő hűséges munkatárjával Hujjak János tannóval évtizedekig dolgoztak kitartással s szeretettel, melynek gyümölcsét a jövő kor fogja tudni csak igazán megbecsülni.

n. e.

A villamos telepről.

Mióta a város képviselőtestülete a villamos telep megváltásával foglalkozik, különféle híresztelések, mendemondák, jóakaratu hozzászólások és kevésbé jóakaratu ráfogások forognak szájról-szájra a városi kezelés megbizhatatlanságáról, 6000 K. fizetésű igazgatóról stb., melyeket sokan készpénznek vesznek, egyesek ki is használnak. Azért az alábbiakban a rendelkezésre állott hivatalos adatok és gyakorlatból merített szakértői megfigyelések alapján megpróbálom egy számszerű, tiszta képet összeállítani és a kérdés tisztázását előmozdítani.

Az 1913. évi hiteles adatok alapján a villamos telep évi költségvetése így alakul:

I. Bevétel:

1) Közvilágításért a várostól	—	10000.—
2) Világítás kiterjesztésért a vámtól	—	2572 86
3) Középületek világítása, magánfogyasztás, óradíjak, motorok díja (1913. évi fogyasztás)	—	77463.91

Ennek részletezése:

Januári számlák összege	9609.59
Februári „	8457.09
Márciusi „	5738.56
Áprilisi „	5983.05
Májusi „	4562.51
Juniusi „	3722.66
Juliusi „	3770.99
Augusztusi „	4101.88
Szeptemberi „	5719.80
Októberi „	6459.20
Novemberi „	8954.25
Decemberi „	10437.43
	77463.91

5 év alatt 120 fogyasztóval emelkedett a fogyasztók száma. Az 1913 évben 4500 K-val több az arambevétel mint 1912. évben.

4) Szerelések díjai	—	6000.—
---------------------	---	--------

Szerelési díjak voltak 1910-ben 7105 K, 1911-ben 8244 K, 1912-ben 11000 K.

összesen: 96036.77

Ugyan mi jót hozott nekem, nemes Mokráné asszonyom?

— Bepanaszalom — kezdé a dolgát Juoci asszony — bepanaszalom a nemes csizmadiacéhet, mivel elrontja az uramat, aki a leghíresebb csizmadiamester Miskolctól Korponáig es vissza. — Itt a panaszpénz! Aztán meg az uramat is mivelhogy gyakran túllép a határon. Sokszor jó hazákapatosan. Tegnap is, be volt maszatolva. — Sokszor eimarad, hol az Örhegyen, hol meg a céhbe, hol megint tudom én, hol? Hiába várom hazá. Csak magamban búslakodom, meg veszekszem a legényekkel. Mert ha nincs otthon az uram, mindig skofiumért, meg piros fonálért zaklatnak, amiből tulipánokat varrnak a kopogós csizmák sarkára. Tegyük valami rendet, nemes városbíró uram!

— (Kutya fikom! Beszél magában a városbíró. Mi lesz most? Légy most okos, Domokos! Hiszen én is odajárok a céhbe, onnét meg Örhegyre egy kis búfelejtőt venni.)

— Hát mit csináljak vele, nemes Mokráné asszonyom?

— Hát még azt is én mondjam meg? Hát miért lett városbíró? Hogy még azt is nekem kell megmondani! Lám, a korponai bíró tudja, mit csináljon a labanc generállissal, pedig az generális volt s nem csizmadiamester a Liliom-utcában!

— Hát lenyakanassam az urat? Mi?

— Mit? Le akarja az uramat nyakanatni? No csak az kellene még! Maga nem korponai bíró ám. Nem azért jöttem én ide. Még mit nem akar?!

— Hát mit csináljak vele? Hiszen ami büne van, abban az egész város leledzik velünk együtt mindközönségesen.

— Intse meg az egész várost, repliáz a kardos menyecske. Dorgálja! Fedje meg! Még maga-magát is, nemes városbíró uram, ha velük egy cébbe jár, egy követ fuj! Azért bíró, hogy csináljon rendet. Az én uramat azonban külön intse, hogy ne lássa, ne hallja senki. Hogy engem ne hagyjon magamra. Nem vagyok én jégrevaló vénasszony! Ami sok, az sok! Én már tovább nem tűnök!

— Hát megtiltsam neki a céhbejárását?

— Dehogy, dehogy! Csak a kaptoságot tiltsa el neki. Nem mehetek vele semmire. Mindent elhanyagol! Még engem is. Pedig ugy-e, ezt nem érdemelem? Ezzel csipőre tett kézzel sarkon perdtül ott a bíró előtt. Ugy-e, nem vagyok én fogatlan vánasszony?! Mäskülönbön jó ember az én uram. Szeret is engem. Én is őt. Isten büntül ne vegye se neki, se nekem. Hanem az az átkozott kompánia az a „céh“, hogy a sustorgó istennyila ütne bele az atyamesterébe. Nekem ezek miatt minden szép ludfertályom elpangik, mivel ökeleme mindig bakterspólások után érkezik hazá. Hát nem vesszedelm az én rajtam?! Aztán csizma-

diamester az uram s nézze nemes városbíró uram, milyen formátlan már a sárga szattyánocsimám! Csak nem varrathatok a legényekkel, mikor az uram a leghíresebb csizmadiamester Korponától Miskolcig! Aztán mit mondaua a világ? A csizma megsemléltetése után pedig odalépett a bíró elé egészen közel és így folytatta: Én nem jöttem ide hiába. Azt megmondom, tegyen rendet nemes városbíró uram. Vigye a dolgot a szenátus elé, irjanak valami szentenciát, mert ha nem lesz rend, megyek a királyhoz, de ha kell, még a fejedelem önagyságához is elmegyek, de rendnek muszáj lenni, aminthogy nemes Mokra Mihályné nemes Korkás Judit a becsületes nevem.

És olyan szép, olyan gyönyörű volt haragtól kipirult rózsás két orcája, mint a legszebb róza, szemei égtek, mint a szentjánosbogár az éjben. És a bíró meg akart tántorodni. Elfelejtette, hogy bíró bárcsak egy pillanatra, s megcsippeni készült a menyecske szép piros orcáját. (Hja! a vén kecske is . . . !)

Csak éppen ez hiányzott még Juoci asszonynak. Mint az elszakadt cimbalombúr, felpattant: Ki vagyok én? Mi vagyok én? Miért jöttem én ide? Hát ide se lehet jönni nyugodt lélekkel? Már a városháza, a szenátorok háza, a bíró se biztos? A céhbe az atyamester pislogat rám. Az utóán minden kuruc rám bámul. No az még csak hagyján! De minden gyütt-ment labanc utá-

II. Kiadás.

1) Magyar jelzalog hitelbanknak	10000.—
2) Szénszükséglet	27322.27

Ennek részletezése 1913 évi fogyasztás alapján:

Porosz köszén fizett:	Tatai köszén:
Jan. 71500 kg.	42020 kg.
Febr. 71220 „	9910 „
Márc. 77480 „	—
Apr. 65070 „	—
Máj. 49560 „	—
Jun. 46300 „	—
Jul. 48840 „	—
Aug. 59210 „	—
Szept. 68390 „	—
Okt. 62130 „	42750 kg.
Nov. 13700 „	109200 „
Dec. 38560 „	90540 „
	671960 kg. 295450 kg.

A porosz köszén ára volt a telepre szállítva 3 K 14 f, a tatai 2 K 14 f. Rendes bevásárlásnál szakértő szénkereskedő véleménye szerint jóval olcsóbb ár érhető el.

3) Szerelési anyagok, javítások, pótlások	5000.—
4) Accumulátor fenntartás, biztosítási díjak	3000.—
5) A telep mostani alkalmazottainak díjazása	14260.—

Ennek részletezése:

Üzemvezető fizetése	1920.—
„ lakásbére	400.—
Főgépész fizetése	1920.—
„ lakásbére	240.—
1 szerelő fizetése	1560.—
3 „ „ á 1200	3600.—
1 „ „ —	1080.—
3 munkás „ á 900	2700.—
1 „ „ —	840.—
	14260.—

Az alkalmazottak ingyen világitást és fűtőszentet kapnak; ez már benne foglaltatik a szénfogyasztásban.

6) Könyvelői díjazása azon munkáért, melyet eddig a központban végeztek	1200.—
---	--------

Átvétel: 60782 27

Áthozat: 60782 27

7) Nyomatványok, bélyegek	600.—
8) Telepbér a városnak	400.—
9) Órák javítása	300.—
10) Adók, vegyesek	1000.—
11) 138000 kor. megváltási összeg, 14000 kor. forgó tőke amortizációja	9000.—
12) Leírás a gépekre	8000.—
13) Szerződés értelmében nagy fogyasztók jutaléka	1500.—
14) Városi 5 % jövedelem rész.	3800.—
15) Behajthatatlan áramdíjak	500.—

Összesen: 85882.27

Bevétel 96086.77

Kiadás 85882.27

Üzleti haszon 10154.50 fill.

Meg kell még jegyezni, hogy szakértői vélemény szerint, ha a telep tulajdonosa, bárki legyen az, egy nagyobb szabású modern akkumulátort szerez be, melynek ára 17,000 kor., ennek felépítménye 3000 kor. összesen 20,000 kor., akkor évenként mintegy 5000 kor. értékű szén takarítható meg, amely összeggel nemcsak az akkumulátor költségei fedezhetők 5-6 év alatt, hanem annak kifizetése után ezen összeg is a jövedelmet emelné. De a mellett az új akkumulátor segítségével éveken át minden fennakadás nélkül lehet a világitást és áramfogyasztást kiterjeszteni.

Azon üzlet tehát, amely amortizálja a befektetett tőkét, tekintélyes tartalékot gyűjt leírás címén és már az első évben 10000 kor. évi jövedelmet hoz, amely jövedelem, 10 évi gyakorlat szerint, mindig csak emelkedhetik, irreális üzlet nem lehet, még akkor sem, ha az elért jövedelemből még külön akár 20 % leütetik általunk nem is sejtett rendkívüli kiadásokra.

Ezek mellett nagyfontosságú körülmény az is, hogy a város ezen fejlődésképes üzemet birtokába veheti, azzal a jövőben tetszése szerint rendelkezhetik, azt a város jövő fejlődése érdekében szabadon kihasználhatja. Ez magyarázza meg azon körülményt, hogy a városok úgy a külföldön, mint nálunk is megszerezni iparkodnak azon üzemeket, melyek a város életével és fejlődésével szoros összefüggésben vannak.

Mindenesetre az lenne a legelőnyösebb, ha a város a telepet ingyen megkaphatná

és erre nézve meg is kell tenni minden lehetőt. De ha ez nem volna lehetséges, mert csőd nem fog bekövetkezni; viszont a város megvásárlása szabad rendelkezését, megváltsa-e a telepet vagy se, a város közgyűlésének bölcsességétől fog függeni, miként döntsön ebben a fontos kérdésben?

Gondos studium után, kerülve minden személyeskedést és izetlenkedést, iparkodtam a villamos telepről a fenti képet megrajzolni, mert kötelességemnek ismertem legjobban meggyőződésemet követve a kérdést kellő megvilágításba helyezni. Adataim hiteles könyvekből és számadatokból vannak merítve, melyekért az adatokat átszolgáltatók szavatosságot vállalnak és a törvény előtt is felelnek. Mégis ha egyben-másban csalódtam volna, szívesen fogadom az objektív helyreigazítást. Mindenesetre megnyugtató lehet, hogy a város megváltási határozatát Barsvármegye törvényhatósági bizottsága és a kereskedelemügyi miniszterium is jóváhagyta. Tovább menni azonban e kérdésben nem kívánok, mert ez már az erőszakos jellegű viselné magán, ami legalább is illetenség lenne. Befejeztem tehát a villamos telep körül való mondanivalómat. Dixi et salvavi animam meam.

Báthy László.

Különfelek.

— **Városi közgyűlés.** Városunk képviselőtestülete a f. hó 18.-án közgyűlést tartott, a melynek legfontosabb tárgya a villamos telep megváltási ügye és illetve az ügy végleges lebonyolítása lett volna. Ámde érdemleges határozatra még mindig nem került a sor, mert a t. főügyész jelentése és illetve a budapesti ker. és váltóörvényszék iktatóhivatala által kiadott bizonyítvány szerint a Hazai vilámmossági r. t. ellen még mindig van csődnyitási iránti eljárás folyamatban. Minthogy pedig a képviselőtestület úgy látta, hogy az iktatóhivatal bizonyítványai alapján az ügy megnyugtatóan el nem intézhető, mert azok minden részletre kiterjedő és világos képet nem nyújtanak, elrendelte, hogy maga a ker. és váltóörvényszék kerestessék meg minden ügyre kiterjedő, részletes felvilágosítás adása iránt. Egyben hatályon kívül helyezte a képviselőtestület azon határozatát is, mellyel a végleges átadást megtörténtnek jelentette ki, s a végleges döntést az átvétel és kifizetés tárgyában akkorra tartotta fenn, a mikorra a törvényes értesítése megérkezik. Tudomásul vette továbbá a közgyűlés a szabad közlekedés biztosításáról alkotott szabályrendelet miniszteri megbízását, ugyanezen a beügyminiszter azon határozatát is, a mellyel a képviselőtestület álláspontjával ellentétben kimondotta, hogy a városi állatorvos a kutyáösszeírást teljesíteni nem köteles. Birtha József ref. lelkészt azon kérelmével, hogy az iparostanonciskola költségvetése terhére neki 10 évre visszaszámolva évi 60 K. összesen 600 korona fűtési átalány kiutaltassék; mint alaptalan, elutasította. **Kösztyek Józseffel** a Mártonffy-utcában levő közter 42 □ önyi részére vonatkozólag megkötött átvételi szerződést elfogadta. Tudomásul vette, hogy 1913 évben alkotott helypénzdíjszabályzatot a kereskedelemügyi miniszter nem hagyta jóvá s minthogy az annak előzetes életbeéltetését kimondó képviselőtestületi határozatot a vármegye törvényhatósága megsemmisítette: a régi helypénzdíjszabására való visszatérést rendelte el a közgyűlés, addig, amíg az újból megalkotandó szabályrendelet jogerős lesz. Nagyobb vitát provokált még a ker. munkásbiztosító pénztár azon kérelme, hogy a régi kocsislak telkét neki a város székházépítés céljára ingyenesen engedje át. A pénzügyi szakosztály és a tanács álláspontja ez ügyben az volt, hogy a kocsislak telke ne engedessék át erre a célra, mert arra a városnak szüksége lesz, hanem a vásártér elkövetkező felosztása alkalmával adjon a város ott egy 150 □ öles telket a kérelmezőnek. A közgyűlés azonban, méltányolja a munkásbiztosító pénztár nemes hivatását

nam család, ez már sok. A templomban a pap felejté rajtam a szemeit, most meg a városbíró. No, Uram Jézus, hogy még ezt is meg kellett érnem! Jaj! Jaj! hogy még ezt is meg kellett érnem! . . .

— Ne haragudjék no . . . nemes Mokráné asszonyom! Hiszen tudja, hogy milyen nagyon tiszteltem én magát. De hát, lássa, a józrészti ember, ha öreg ember is, még ha 80 esztendő voina is, megcsik vele, hogy ilyen szép asszonyon rajta felejté mind a két szemét!

— Jó! Jó! Azt nem bánom, ha a szemeit rajtam felejté is, de a kezét ne vigye az orcámra, ne felejtse rajta, annyit mondom, mert ha ott érzem, bizony mondom, kikaparom mindkét szemét, még ha 100 esztendő lesz, akkor is. Hát mi lesz a cehekkel, az atyamesterekkel, no meg az urammal? Lesz rend? Vagy megyek egyenesen a fejedelem öngyáságához?

— Minden meglesz, nemes Mokráné asszonyom. Mindent megígérek, csak el ne áruljon. Majd a szenátorokkal rendet csinálunk!

* * *

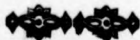
Másnap összehült az egész nemes városi tanács, a szenátus is meghozta a következő nyilvánosan és kihirdetett szententitát és protokollumba is vette, amint következik:

„Adatik tudtára mindenkinek: Aki ennek utánna bárminemű összejövetelek, céhgyűlések, kukorica vagy tollu fosztások alkalmá-

lóságával, vagy akár a szőlőhegyen kaptosságban találattódik (a tanácsüléseken övatoságból elhallgatták) avagy az éjjeli 9 óra után a bakterok által elfogattatik, előre is penitenciára, eklézsia követésre ítéltetik. Aki pedig az vacsora időt elmulasztja, köteles vacsora nélkül lefeküdni, melyek alul még a szenátus tagjai, de még a nemes városbíró sem képez kivételt!“

Hanem a nemes városi szenátus tudott magán segíteni. Azonnal városi pincét csináltatott a tanácsház alatt, pompás hűsítő, esetleg melegedő helyiségekkel. Ott volt mindjárt kéznél néhány lacikonyha is, melynek készítménye után jól csuszott még a kereszthegeyi rabvallató is. — És akik elért az a bizonyos kaptosság, az hajnali öregharangszög őrizet alatt maradt, de a polgárság előtt a nemes város éjjeli ügyeit intézte. Hja! Nem hiába volt szenátus! Tudta, hogy mitől döglök a légy.

Akkor történt ez, mikor a városi szenátorok még erkölcsbírák is voltak s ugyancsak vigyáztak a lakosság mindennemű erkölcsére s jaj volt annak, aki bűnben találattódot, lett legyen az akár botrányos csendháborító részegség, akár tolvajlás vagy csélcspap csapodárság — a büntetés el nem maradt.

s annak a város és környéki lakosságán való nagy fontosságát, kimondotta, hogy a kért telket odaajándékozsa a pénztárnak mind-azáltal csak azon feltétel mellett, ha a pénztár azon három éven belül házat épít a ha netán a pénztár Léváról elvitetnék, a telket minden ellenszolgáltatás nélkül visszaáll a városra. Még néhány kisebb jelentőségű ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

— **Egyházi zene.** Május hó 3-án, azaz május hó első vasárnapján a r. katb. plébániatemplomban tartandó nagymise alatt előadják Bibl Rozsó ének- és zenekarra irt ünnepi miséjét, mely közbejött akadályok miatt husvét vasárnapján elmaradt. Az ének-szólamot Grimm Ferencné, Szilassy Dezsőné, Tokody István és Billán Sándor vállalták.

— **Vizsgálatok a főgimnáziumban.** A lévai főgimnáziumban a VIII oszt. tanulók május hó 9—13-án tesznek osztályvizsgálatot. Az érettségi vizsgálat írásbeli része május hó 16., 18. és 19-én, a szóbeli vizsgálat pedig június hó 15., 16. és 17-én lesz megartva. A szóbeli érettségi vizsgálaton Erdős Tivadar, a bártfai gimnázium igazgatója fog előkölni.

— **Vármegyénk fogadalmi ünnepe.** Vármegyénk az idén is a szokott fényvel fogja megünnepelni május hó 3-án, mához egy hétre, Garamszentbenedek, az 1710. évi pestis megszűnésének tett fogadalmát. Az alispán felkérésére az spátsági templomban az egyházi ünnepi beszédet Kaszab Kálmán kegyesrendi főgimnáziumi tanár mondja.

— **A tanítóképző hangversenye.** A városi szálloda színháztermében tegnap este folyt le a tanítóképző művészi színvonalu, szép hangversenye, amely minden tekintetben jól sikerült. A hangverseny bővebb méltatására lapunk jövő számában még visszatérünk.

— **Kvasz András mai repülése** iránt megyszerte élénk érdeklődés nyilatkozik meg s így valószínűleg nagy tömeg fog összegyűlni a reptetőtéren. Kvasz péntek óta városunkban van a gépet teljesen rendezte s így, ha az idő kedvez, a legszebb látványosságban lesz része a közönségnek. A forgalom lebonyolítása érdekében autóbussz és automobil közekedés is lesz. Személyenkint 80 fillér s illetve 1 kor. díj mellett.

— **Gyászhir.** Az újbányai eszperai ketület papsága mély fájdalommal jelenti, hogy Hadlovcsky József, garamrudói plébános, életének 59. és áldozópapságának 35-ik évében, hosszabb betegség után, e hó 25-én reggel 7 órakor elhunyt. A jölelkü és buzgó lelkipásztornak földi maradványait holnap délelőtt 10 órakor Garamrudon fogják nyugalomra helyezni.

— **Fősorozás vármegyénkben.** Vármegyénk területén ez évben a fősorozás a következő sorrendben lesz: Aranyosmaróton május hó 2—8-ig, Újbányán május 9-én, Körmezbányán 19-én, Léván június 16—20-ig, Léva város részére jún. 13—15-ig, Oslány június 15—16-ig, — Verebényen június 16—20-ig.

— **Szabó Ferenc színtársulata** május hó 2-án kezdi meg előadásainak sorozását. A társulat 30 napig marad Léván, mely idő alatt, mint jelentéük mondja, szinte fognak kerülni a legutóbbi év összes ujdonságai. A berletek eszközlésével Kendi Andor titkár van megbizva, ki e célból már meg is érkezett. A társulat most Trencsében van. A társulat tagjai következők: Budai Ilonka, subrette énekesnő, M. Jássai Mariska, koloratur énekesnő, Szabó Ferencné, drámai hősnő, Szilágyi Rózi, szende, társalgási, Bordaos Rózi, énekes naiva, Somogyi Rózi, énekesnő, P. Szepesi Sidi anys, komika. Vámos Juliska, Kocsai Ius, Kovács Teréz, Pálfi Margit, Garami Sári, Szűcs Rózi kar és segédzenésznők, Szabó Ferenc, drámai hős, Remete Géza, operette buffó, Káldor Dezső bariton, énekes bonviván, Torma Zsigmond énekes, Áldori László, társalgási színész operette énekes, Teleki László, komikus, Baranyai László, jellemzés, Bóna Zoltán, sühedre színész. Korai György, Allaga Géza, Szöllösi Gyula, Eöri Lajos, Fek-

te Ferenc kar és segéd zenészek. Bérletárak 24 előadásra: Tamlászek 48 K. pótlileték 96 fill. I. zártszék 33-60, pótlileték 68 fill.

— **Kivándorlásra csábító levelek.** A hatóságok előtt nem titok, hogy egyes hajóstársaságok kivándorlásra csábító levelekkel és nyomtatványokkal árasztják el a falusi népet. Ezek a levelek természetesen nem arról szólnak, hogy Amerikában milyen súlyos munkát kell végezni a szegény kivándorlóknak, nem a szénbányák rattentettségét, tárják fel, hanem színes, vonzó hangon mint egy Eldorádót festik le a tengerentúli világrész. A mult napokban az aranyosmaróti kir. törvényszék, mint büntetőbíróóság 738—1914. sz. ítéletével a Georg Hlebni altonai cég által Alsószlezsénybe küldött kivándorlásra buzdító leveleket lefoglalta és elköbzta.

— **Athelyezések.** Bogner Gyula lévai m. kir. állatorvos folyó évi július hó 1-től törvényhatósági állatorvosi minőségben Ipoly-ságra, a lévai járási és városi állatorvosi szolgálatra pedig Turó Nagy János m. kir. állatorvos Jászberényből áthelyeztetett.

— **Külföldi tanulmányut.** Kelet-Indiába indult f. hó 15-én Lábay János körmezbányai rajstanár, egy évi üdülő s tanulmányutra. A kiváló művészeti kvalitásokkal rendelkező tanár, kinek ez a második nagy külföldi útja lesz, a sz. n. r. Lábay Gyula kincstári főtanítónak fia s a lévai tanintézetekben nyerte kiképzésének alapjait. Ósztánét ohajtjuk, hogy szép tapasztalatokkal gazdagodva térjen vissza hozzánk s oly soká szolgálhassa a közoktatást, mint édes apja.

— **A magyar királyi államvasutak vonalain** folyó évi május hó 1-én a nyári menetrend lép életbe, mely a jelenleg érvényben lévő téli menetrenddel szemben a következők minket érdeklő lényegesebb változásokat tartalmazza: A budapesti nyugati pályaudvar — marhegyi vonalon a 107. számú gyorsvonat Wien Ostbahnhofra a jelenleginél 50 perccel későbbben indul és Budapest nyugati pályaudvarra este 7 óra 10 perc helyett este 8 óra 05 perccor érkezik; e vonat Németdörzögen fűtőtelelesen meg fog állani. A 108 számú gyorsvonat Budapest nyugati pályaudvarról 106 szám alatt d. u. 2 óra 30 perc helyett már d. u. 1 óra 30 perccor indul és Wienbe este 6 óra 55 perc helyett már d. u. 5 óra 50 perccor érkezik; e vonat galántai megállása megszűnik, helyette a 106 (új 108) számú gyorsvonat áll meg Galántán és csatlakozást nyer a Zsolna felől d. u. 3 óra 52 perccor oda érkező gyorsvonathoz. A 113 számú személyvonat Wienből a jelenleginél 15 perccel későbbben indul. Budapestre mindamélttal korábban, vagyis reggel 8 óra 10 perc helyett már reggel 7 óra 10 perccor érkezik. Az előző években Érsekújvártól— Budapest nyugati pályaudvarig május 1-től szeptember 30-ig naponta közlekedett 123 számú személyvonat csak Parkány-Nánától és csak vasár- és ünnepnapokon fog közlekedni. A Budapest nyugati pályaudvarra d. e. 3 óra 45 perccor érkező 129 számú, valamint az onnan jelenleg este 7 óra 55 perccor, és az új menetrend szerint, este 8 óra 10 perccor induló 132 számú vonatok, melyek a korábbi években május 1-től szeptember hó 30-ig Budapest- és Parkány-Nána, október 1-től április 30-ig pedig Budapest és Nagymaros között közlekedtek, ezentul az egész éven át csak Budapest és Nagymaros között fognak közlekedni.

— **Passiójáték Léván.** A világhírű oberammergaui passiójátékok mintájára f. hó 27., 28. és 29-én műkedvelők előadásában színe kerül a lévai városi színházban az Úr Jézus kinszenvedése és halála. A passiójátékokat Kömlei K. Gyula rendezi, ki e téren Magyarország különböző városaiiban jó nevet szerzett magának. A passiójátékban részt vesz városunk uri társaságának több tagja s főkep a főgimnáziumi ifjuság.

— **Betörés.** Ma egy hete délután valaki betört Rappeport Manó, lévai zálogház tulajdonos lakásába és az irodában levő zárt iróasztal fiókjából körülbelül 300 koronát lopott el. A betöréssel a rendőrség egy foglalkozás nélküli fiatalkorut gyanúsít. Az

állítólagos betörőt, akinek a nevét a törvény szerint nem szabad közölnünk, a rendőrség további eljárás végett a járásbíróóságuk adta át.

— **Leforrázott gyermek** Hajko Péterné Kotora Borbála óbarsi földművesnő e hó 17-én harmadfélves kis fiát a takaréktüshely mellett levő sütőre ültette, hol 10 éves Julianna nevű nővérével játszott. Alighogy az anya elfordult, a kis fiú a tüshelyen levő forró vízbe esett s úgy összeégett, hogy pár napi kinlódás után meghalt. A bíróság a gondatlan szülő ellen megindította a vizsgálatot.

— **Utolsó előadás a moziban.** Az Apolló moziban a színelőadások megkezdése előtt ma este lesz az utolsó előadás, amely után a mozi hat hétre, a színi szezon idejére, — bezárul. A mai előadás műsora is kellemes szórakoztatást ígér a közönségnek. Bemutatásra kerül A lélekfű című 3 felvonásos érdekes és művészi dráma. A természetkedvelők Alexandria és regényes, szép környékének bemutatásában gyönyörködhetnek. Szerepelni fog a műsoron több humoros kép is. A szokásos délutáni előadás Kvasz András repülése miatt elmarad.

A legideálisabb fürdőhely Magyarországon kétségen kívül *Trencséntépléc*. Kénes hőforrások és iszapfürdői súlyos betegségeket gyógyítanak. Emellett tiszta, pormentes levegője, gyönyörű parkja, erdőszomszoruza hegyei, vadregényes kiránduló helyei arra praedestinálják, hogy nemcsak gyógyhelye legyen a betegeknek, hanem a legkellőesebb nyaralóhelye az egészségeseknek. Nagyszerű, a szó szoros értelmében internacionális társaságból rengeteg fürdővendég keresi fel. A vezetőség szerényebb viszonyok között élő hivataínokokról sem feledkezik meg, amikor részükre csekély 8 koronáért teljes uri pensiót és fürdőt, vagy iszapkezelést ad a tavaszi és őszi hónapokra, tehát a szűfolt főidény 10 hetet kivéve az egész évben.

Közönség köréből.

Bucszusó.

Léváról történt végleges távozásunkkor nem lévén alkalmunk és időnk minden jó ismerősüinktől személyesen elbucuszni, e helyen mondunk „Isten hozzád”-ot és kérjük tartsanak továbbra is szives emlékükb.

Ortmann Fidel és neje.

Az anyakönyvi hivatal bejegyzése

1914. évi ápr. hó 19-től 1914. évi ápr. hó 26-ig Születés.

A szülők neve	A gyermek neve	A gyermek neve
Ivanovics Titusz Kurta M.	fiú	Tivadar
Kaifan János Mojszes Eszter	leány	Mária
Madienák János Csernak M.	leány	Margit
Prazsák Nándor Kis Mária	leány	Mária

Halalozás.

Az elhunyt neve	Kora	A halál oka
Petykó János	37 éves	Majszugorodás
Farkas András	67 éves	Szerviszi vbaj
Hajdú Jánosné	85 éves	Tüdővész
Sinká Mihály	4 hó	Göröcsk
Datzurik József	75 éves	Aggászály
Halló István	35 éves	Melthargya gyűll.

Lévai piaciárak.

Rovatvesető: Dr. Horváth Gyula rendőrkapitány.
Buza m. mázsánként 23 kor. 20 fillértől 23 kor. 60 fill. Kétszeres 17 kor. — fill. 17 kor. 40 fill. Ross 17 kor. 40 fill. 17 kor. 80 fill. Arpa 13 kor. — fill. 14 kor. 40 fill. Zab 14 kor. — fill. 14 kor. 80 fill. Kukorica 13 kor. 60 fill. 15 kor. 30 fill. — Lenese 32 kor. 40 fill. 34 kor. — fill. — Bab 18 kor. — fill. 19 kor. — fill. — Köles 12 kor 40 fill. 13 kor. — fill.

Nyilttér.

3596—1914. szám.

Borsvármegye alispánjától.

Pályázati hirdetés.

A vármegye közönsége által a honvéd főreáliskolánál és a Ludovika Akadémiánál létesített alapítványi hely — mely az 1912—13 és 1913—14. tanévekre betöltött nem volt, — az 1897. XXIII. t. c. értelmében szervezett honvéd főreáliskola I-ső évfolyamában az 1914—15. tanév kezdetén betöltendő lesz.

Ezen alapítványi helyre csakis oly ifjak pályázhatnak, kik Borsvármegye területén bírnak községi illetőséggel, kik folyó évi szeptember hó 1-én 14 életévüket már elérték, de 16-ik életévüket még túl nem haladták, s a kik a m. kir. honvédelmi miniszter ur által a folyó évi március hóban 34500—1914. sz. n. kúrcsátot „Pályázati hirdetésben” előírt összes feltételeknek megfelelni képesek. Ezen „Pályázati hirdetés” úgy hatóságomnál, valamint a városi főszolgabíróknál és a rendes tanácsu városok polgármestereinél a hivatalos órák alatt megtekinthető.

Az alapítványi helyet elnyerni óhajtok tartoznak kellően felszerelt pályázati kérvényeket hatóságomnál 1914. évi május hó 22-ig bezárólag benyújtani.

Az ezen határidőn túl érkező pályázati kérvények figyelembe vételét nem fogadjuk.

Aranyosmarót, 1914. április 21-én.

Mailáth
alispán.== Kölcsonkönyvtár ==
NYITRAI és TÁRSA R. T.

könyvkereskedésében LÉVÁN.

Előfizetés bármely nap kezdhető.

3 szobás uri lakás mellék-
helyiségekkel auguszt. 1-től
kiadó. Ladányi utca 16.

Tüzifa eladás.

Elsősztályú bükk hasáb tüzifa
az újbányai állomáson vasuti kocsiba
rakva 100 métermázsánként 160 koro-
náért kapható.

Megrendelések a vétel teljes össze-
gének befizetése mellett a városi
tanácsához intézendők.

Ujbányán, 1914. április 17.

Kotiers Emil
polgármester.

Vasuti új menetrend 1914. május hó 1-től.

G.-Berzence—Léva. Léva—Csata—Párkány-Nána				Párkány-Nána—Csata—Léva. Léva—Gr.-Berzence			
Gr.-Berzence ind.	6 ⁰⁴	12 ²⁵	5 ²⁵	Budapest ind.	7 ⁰⁵	2 ¹⁰	6 ⁵⁵
Jálma . . .	6 ¹⁰	12 ³²	5 ³²	Bécs . . . ind.	11 ²⁵	9 ²⁵	4 ⁵⁰
Saskó-Váralja*	6 ¹⁹	12 ⁴²	5 ⁴²	Párkány-Nána ind.	5 ⁴⁰	8 ⁵⁵	1 ⁰⁸
Gr.-Szt.-Kereszt	6 ²⁶	12 ⁵⁰	5 ⁵⁰	Köhid-Gyarmath	5 ⁵⁵	9 ¹⁰	1 ²³
Geletnek-Szklénó	6 ⁴³	1 ⁰⁹	6 ⁰⁹	Kéménd . . .	6 ⁰⁵	9 ²³	1 ³⁶
Szenásfalu-Vichnye	6 ⁴⁹	1 ¹⁶	6 ¹⁶	Bény	6 ¹⁹	9 ³⁴	1 ⁴⁷
Zsarnóca . . .	7 ¹¹	1 ³⁷	6 ³⁷	Csata	6 ²⁹	9 ⁴⁴	1 ⁵⁷
Zsarnóca-Fürész. *	7 ¹⁶	1 ⁴²	6 ⁴⁴	Csata	6 ³⁷	9 ⁵⁶	2 ⁰⁵
Garamrév . . .	7 ²²	1 ⁴⁹	6 ⁵¹	Oroszka . . .	6 ⁴⁴	10 ⁰⁴	2 ¹²
Rudnó	7 ³²	2 ⁰⁰	7 ⁰²	Garam-Damásd	6 ⁵³	10 ¹²	2 ²¹
Ujbánya	7 ³⁸	2 ⁰⁶	7 ⁰⁸	Zseliz	7 ⁰⁵	10 ²³	2 ³²
Bars-Berzence 6. órh.*	7 ⁴⁸	2 ¹⁸	7 ¹⁹	Nagy-Salló . .	7 ²⁹	10 ⁴⁸	2 ⁵⁷
Gr.-Szt.-Benedek	8 ⁰⁷	2 ³⁷	7 ³⁹	Alsó Várad . .	7 ⁴⁴	11 ⁰⁸	3 ¹²
Kovácsi	8 ¹⁷	2 ⁴⁹	7 ⁴⁸	Nagy-Szecsse .	7 ⁴⁸	11 ⁰⁸	3 ¹⁷
Nagy-Koszmály	8 ²⁸	2 ⁵⁹	8 ⁰¹	Léva	8 ⁰⁰	11 ¹⁹	3 ²⁶
Léva	8 ⁴³	3 ¹⁶	8 ¹⁶	Léva	8 ⁰⁹	12 ⁵⁰	3 ⁵⁵
Nagy-Szecsse . .	5 ¹⁴	9 ⁰¹	12 ¹⁸	Nagy-Koszmály	8 ²⁷	1 ¹⁰	7 ¹⁰
Alsó-Várad . . .	5 ²²	9 ⁰⁷	12 ²⁰	Kovácsi	8 ³⁵	1 ¹⁹	7 ¹⁸
Nagy-Salló . . .	5 ⁴⁶	9 ²⁷	12 ⁴⁰	Gr.-Szt.-Benedek	8 ⁵³	1 ³⁹	7 ³⁸
Zeliz	6 ⁰⁹	9 ⁴⁵	12 ⁵⁸	Bars-Berzence 6. órh.	9 ⁰⁸	1 ⁵²	7 ⁴⁸
Garam-Damásd	6 ²⁰	9 ⁵⁵	1 ⁰⁹	Ujbánya	9 ¹⁴	2 ⁰⁷	7 ⁵⁹
Oroszka	6 ²⁹	10 ⁰⁴	1 ²¹	Rudnó	9 ¹⁹	2 ¹³	8 ⁰⁴
Csata	6 ³⁵	10 ¹⁰	1 ²⁷	Garamrév . . .	9 ³⁰	2 ²⁵	8 ¹⁶
"	6 ⁵⁰	10 ²⁰	1 ³⁵	Zsarnóca-Fürész.	9 ³⁶	2 ³²	8 ²¹
Bény	7 ⁰¹	10 ³¹	1 ⁴⁷	"	9 ⁵⁸	2 ⁴⁷	8 ³⁴
Kéménd	7 ¹¹	10 ⁴¹	1 ⁵⁷	Szenásfalu-Vihnye	10 ⁰⁶	3 ⁰¹	8 ³⁷
Köhid-Gyarmath	7 ²³	10 ⁵³	2 ⁰⁹	Geletnek-Szklénó	10 ¹²	3 ⁰⁸	8 ⁵³
Párkány-Nána érk.	7 ³⁷	11 ⁰⁷	2 ²³	Garam-Szt.-Kereszt	10 ³⁰	3 ²⁹	9 ¹¹
Budapest felé . ind.	8 ³⁷	3 ³¹	8 ⁰⁷	Saskó-Váralja	10 ³⁷	3 ³⁷	9 ¹⁸
"	8 ³¹	12 ³⁶	8 ⁵⁵	Jálma	10 ⁴⁶	3 ⁴⁷	9 ²⁷
"	11 ¹⁵	5 ⁴⁵	10 ³⁵	Gr.-Berzence . .	10 ⁵³	3 ⁵⁵	9 ³⁴
"	9 ⁴⁰	2 ⁰⁰	9 ⁴⁵				
Bécs felé . . . ind.	7 ⁵⁷						
"	8 ²⁶	11 ³⁵	3 ⁰⁸				
"							
"	12 ¹⁴	5 ⁴⁰	5 ⁵⁰				

A garamkovácsii—ar.-maróti vonalon.

809	1250	702	ind.	LÉVA	érik.	843	316	816
7702	7704	7706	állomások:			7701	7711	7713
sz. vonat	sz. vonat	sz. vonat				sz. vonat	sz. vonat	sz. vonat
840	254	757	U	Garamkovácsi . . .	△	811	212	650
846	301	703		Kovácsmocsár (f. m. h.)		806	204	642
906	321	823		Valkócs		749	140	619
916	331	833		Perlep		788	133	603
926	341	843		Ar.-maróti megálló		727	106	546
930	346	847		Petőtelep (m. r. h.)		724	102	542
938	351	855		Aranyosmarót . . .	∩	712	1230	520

M A m é g m o z i b a
megyünk!

Eladó ingatlanok.

Boleman Ede örökösei tulajdonát
képező

Összes ingatlanok

u. m. házak, földek, szőlők, pinczék,
stb. szabad kézből eladó.

Bővebbet KULIFFAY KÁLMÁN
gondnoknál Léván.

Hirdetmény

(iskola építés ügyben).

A bori ref. egyház presbitérioma nyilvános
árlejtést hirdet — 1914. május 3-án d. u. 2 órakor,
iskola és tanítólak építésére.

Külön árlejtés lesz a kőműves, ács és asztalos mun-
kákra. A tervrajzok és egyéb feltételek a lelkészi hiva-
talban megtekinthetők. — Az ajánlati összeg 5%-a
bánapenzül leteendő.

Bori, 1914. ápr. 22.

A presbitériom.

Eladó ingatlanok.

Repülőtérre auto közlekedés

d. u. 2 órától
autobusz 20., automobil pedig 15 per-
cenként a városi szállodától közlekedni
fog. — Viteldij: autobuszon 80 fillér,
automobilon 1 korona személyenként.

Eladó ház.

Bém-utca 10. számú ház
szabadkézből eladó. Bővebbet
a helyszínen.

Gabona előleget függőtermésre

nagyon előnyös felvételek mellett ajánl
Schwarz Gusztáv banküzlet
Budapest, V. Gizella-tér 6. Telefon 63-34.

Eladó ház és földek.

Ladányi-utca 1. számú ház, kert-
tel és hozzátartozó szántóföldek-
kel szabadkézből eladó —
— Bővebbet a helyszínen. —

KIADÓ ÜZLETHELYISÉG.

Kalvin-téren a város kellő
közepén, üvegkirakattal ellá-
tott tágas bolti helyiség, azon-
nal kiadó. Bővebbet Forgács Mihály
tulajdonosnál.

Modern ház

a Mángorló utcában (17), 4 szoba
konyha, fürdő szoba, kamra, pin-
cze, üvegezett folyosó melléképü-
letben cseledszoba és mosó konyha
parkirozott udvar, gazdasági ud-
var, kis zöldség kert, kút az udva-
ron, folyó év május hó 1. től bérbeadó,
esetleg eladó. Feltételek TOKODY
IMRE vendéglősnél tudhatók meg. —

Ház eladás.

Léván, Bati-utca 24.
számú ház eladó.
Bővebbet ott a házban.

Eladó ház Zsarnócán.

Alkalmi vétel.

Alulírott ezennel közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező Zsarnóczi-házat
(jelenleg gyógyszerház), mely 10 helyiségből és melléképületekből áll a üzlet-
nek, vendéglőnek és magánlakásnak stb. igen alkalmas, elköltözés miatt

f. évi május 7-én (csütörtökön) reggel 10 órakor
Zsarnócza községében tartandó magán nyilvános árverésen 18000 K kiki-
áltási ár az alábbi feltételek mellett eladni szándékozik. A ház értéke circa
30.000 korona.

Árverezni szándékozik tartoznak az árverés megkezdése előtt 1800 kor-t
bánapénzül a ház tulajdonosa vagy Kraft Károly újbányai ügyvéd ur kezei-
hez vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételárat köteles a vevő legkésőbb f. évi augusztus hó 1-ig a tulajdo-
nos kezeihez egészben lefizetni, mely esetben a házat f. évi aug. 1 én átveheti.

A felajánlott összeg a vevőre azonnal, míg az eladóra csakis az általa
alkírt szerződés és a vételár teljes lefizetése után válik kötelezővé. Ha a vevő
ezen kötelezettségének a kitett idő alatt eleget nem tenne, a bánapénz a ház-
tulajdonos javára elvész.

A vételi kincstári illetéket a vevő tartozik sajátjából viselni. A ház kiki-
áltási áron alul eladatni nem fog.

JURECZKY KÁLMÁN gyógyszerháztulajdonos LŐCSE.

KNAPP DÁVID

mezőgazdasági és varrógépek nagy raktára

Telefon szám: 33.

Léván.

Telefon szám: 33.

Piactéren, nagy kiterjedésű gépraktárom
céljára épült házamban nagy választéku
állandó gépkiallítás van berendezve.

Hazai gyártmányu gépek:

Ganz-féle motorok minden nagyságban, Hofherr és
Schrantz görcsépítő készletek, eredeti Melichár-féle
vetőgépek, Bächer-féle ekék és talajművelő eszközök,
valamint minden e szakba vágó gépek és géprészek.
Világhírű RAPID lánczoskutak.

Legjobb minőségű takarmánykamrák elkészítése
és felállítása jutányos árakban.

Jngyon
ADUNK
HASZNÁLATRA
MŰVÉSZI KIVITELŰ TŰZ ÉS
BETÖRÉSMENTES, ÚJ PÁNCÉL
TAKAREKPERSELYT
BÁRKINEK.
Trijon
PESTMEGYEI
TAKAREKPÉNZTÁR Rt.
BUDAPEST, IV. Kötő-utca 3.

FRITZELAKK! **NUMATA**
a legjobb
padlófesték zománclakkfesték
házi használatra. búfornak ajtónak stb.

Egy ecsetvonással színt és fényt ad.

TARTÓS! ELEGÁNS! KIADÓSI!
Használatban a LEGOLCSÓBB!

Vásárlásnál ügyeljen a törvényesen védett névre és etikettre;
minden más csomagolást utasítson vissza!

Kapható: STERN JÓZSEF festékkereskedésében, LÉVÁN.

„CLUB“ cigarettapapíros

csak az itten látható
jelvényekkel valódi.

Minden könyvecske 100 lap.

!! Utánzatoktól óvakodjunk !!

Költözködést

helyben és vidéken
legjutányosabban elvállal

SPITZ ARMIN

szállító

LÉVA, Szepessy-utca 22.

Május 1-től Honvéd-utca 8.

NESTLÉ FÉLE

régbevált GYERMEKLISZT

Próbadobozokat, valamint orvosi
röpiratot a gyermeknevelésről
díjtalanul küld a **HENRI NESTLÉ**
cég, WIEN, I., Biberstrasse 92. P.

Az új Berson

gummiszer

számos előnyei
miatt esodá-
latra méltó.

H Illemes, zaitalan, tartós, ellenáns.

PREMIER

Világcikkek!

Képes árjegyzék ingyen.

Képviselet: Róth K. Léva.

TAVASZI VÁSÁR!

KERN TESTVÉREK

fűszer-, gyarmatáru- és vasnagyszerkedésében

Alapított 1881.

L É V A N.

Telefon szám 14.

Legjobb fűszer- és csemegeárúk.

Naponta friss felvágottak.

Főtt prágai sonka, teavaj.

Legjobb minőségű kávék.

„Gloria“ pörkölt kávé különlegesség.

Csemegebor, likőr, cognac, pezsgő stb.

Virág-, konyhakerti- valamint mezőgazdasági magvak.

Vasárúk és konyhafelszerelési cikkek.

Valódi nikkell, alumínium, sphinx, zománcozott lemez és öntöttvas
konyhaedények, modern háztartási cikkek. **Villamos főzőedények,**
torralók és vasalók.

G A Z D A S Á G I C I K K E K :

Ásó, kapa, lapát, csákány, aczélvilla, fűrés, ojtókés, metszőolló,
ágfűrés, tömlő, szivattyu, vízmentes ponyva, gépszij gyári áron.

**Összes kerti-, mezőgazdasági-, méhészeti-
és tejgazdasági szerszámok.** — — —

Építési anyagok: cement, gipsz, mennyezet nád, vasgerendák, horga-
nyozott sodronyfonat kerítés nagy raktára. — —

Szuperfoszfát lerakat.

A KÖZSÉGI TISZTVISELŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
SZERZŐDÉSES SZÁLLÍTÓI.

Pigler

Ruhákat fest és tisztít

Gallérokat vasal

Léva

Klapka-utca 22.